

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 maja 2016 r.

Pozycja 390

POSTANOWIENIE

z dnia 17 maja 2016 r.

Sygn. akt Ts 138/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Tuleja – przewodniczący
Małgorzata Pyziak-Szafnicka – sprawozdawca
Andrzej Wróbel,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 października 2015 r. odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej J.M.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 3 kwietnia 2015 r. J.M. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 95 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748, ze zm.) w zw. z art. 2a ustawy z dnia 13 października 1989 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121, ze zm.) oraz art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U.2015.330, ze zm.) z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 2 i 7 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona na podstawie następującego stanu faktycznego. Decyzjami z września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. (dalej: ZUS) przyznał skarżącemu prawo do emerytury od 1 grudnia 2007 r., orzekając jednocześnie, że emerytura ta podlega zawieszeniu, gdyż wnioskodawca kontynuuje zatrudnienie, a także z uwagi na to, że istnieje zbieg uprawnień do więcej niż jednego świadczenia. Na podstawie decyzji z listopada 2011 r. ZUS podjął wypłatę świadczenia emerytalnego od 1 stycznia 2009 r. do 30 września 2011 r., wskazując, że od 1 października 2011 r. emerytura winna być wypłacana przez Wojskowe Biuro Emerytalne z tego względu, że emerytura w ZUS podlega zawieszeniu z powodu kontynuowania zatrudnienia. Po rozpatrzeniu odwołania złożonego od wskazanych powyżej decyzji Sąd Okręgowy w J. wyrokiem z kwietnia 2013 r. zmienił zaskarżone decyzje w zakresie, w jakim zawieszają one wypłatę świadczenia emerytalnego z uwagi na kontynuację zatrudnienia i z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia; w pozostałym zakresie odwołanie oddalił. Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z listopada 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie złożone przez skarżącego od decyzji organu rentowego oddalił. Od powyższego rozstrzygnięcia skarżący wniósł skargę kasacyjną do Sądu

Najwyższego, który postanowieniem z listopada 2014 r. odmówił przyjęcia jej do rozpoznania. Powyższe orzeczenie zostało doręczone skarżącemu 8 stycznia 2015 r.

Z wydaniem wskazanych rozstrzygnięć skarżący łączy naruszenie prawa do równego traktowania, jak też prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego w związku z zasadą państwa prawa i wywodzoną z niej zasadą zaufania do organów państwa, zasadą przyzwoitej legislacji, oraz zasadą praworządności i zasadą sprawiedliwości społecznej. Naruszenie tych zasad i praw konstytucyjnych upatruje skarżący w zaskarżonych regulacjach definiujących zasadę pobierania tylko jednego świadczenia emerytalnego, wybranego lub korzystniejszego dla ubezpieczonego. Odmowa wypłaty emerytury cywilnej pomimo spełnienia wszystkich przesłanek determinujących jej przyznanie już po uzyskaniu emerytury wojskowej prowadzi, zdaniem skarżącego, do naruszenia prawa do należytego zabezpieczenia społecznego, jak też zasady proporcjonalności. W jego ocenie zaskarżone przepisy doprowadzają do sytuacji, w której ubezpieczony otrzymujący prawo do emerytury cywilnej zostaje pozbawiony możliwości skorzystania z tego prawa. Na gruncie art. 67 Konstytucji nie ma zaś podstaw do dokonywania podziału na przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego oraz przyznanie prawa do wypłaty tego świadczenia. Zaskarżone przepisy dotyczące zbiegu prawa do świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego pozbawiają ubezpieczonego przyznanego mu wcześniej prawa do emerytury i uniemożliwiają realizację prawa wynikającego wprost z art. 67 Konstytucji.

Postanowieniem z 2 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu ze względu na przekroczenie trzymiesięcznego terminu do jej wniesienia. Skarżący bieg trzymiesięcznego terminu liczył od momentu doręczenia orzeczenia odmawiającego rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (czyli nadzwyczajnego środka zaskarżenia), a nie od momentu doręczenia wyroku sądu II instancji. Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą wniesienie nadzwyczajnego środka odwoławczego nie mieści się w ramach wyczerpania drogi prawnej. Jego wniesienie było zatem irrelevantne z punktu widzenia biegu terminu do wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

W zażaleniu złożonym na powyższe postanowienie skarżący zakwestionował tezę, zgodnie z którą złożenie skargi kasacyjnej nie mieści się w ramach tzw. zwyczajnych środków odwoławczych. Nie podważając okoliczności, że skarga kasacyjna składana jest od prawomocnego rozstrzygnięcia, zwrócił uwagę, że jej uwzględnienie powoduje, iż zaskarżone rozstrzygnięcie traci walor prawomocności. Oznacza to, jego zdaniem, że dopiero po wykorzystaniu wszystkich możliwych środków ochrony prawnej dochodzi do wykorzystania w całości tzw. drogi prawnej, która to okoliczność stanowi podstawową przesłankę skargi konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dnia 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje

zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 oraz w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r.). Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w zaskarżonym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że na etapie rozpoznawania zażalenia Trybunał analizuje przede wszystkim te zarzuty, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przedstawione w zażaleniu nie podważają zasadności ustaleń dokonanych w tym postanowieniu.

Analiza orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wskazuje jednoznacznie, że do wyczerpania drogi prawnej dochodzi w momencie uzyskania prawomocnego orzeczenia w konsekwencji skorzystania z przysługujących skarżącemu zwyczajnych środków odwoławczych, przy czym skorzystanie oznacza wniesienie takiego środka przy spełnieniu wszystkich wymogów wynikających z danej procedury. Wniesienie innych środków zaskarżenia, tzw. nadzwyczajnych środków (np. skarga kasacyjna w sprawach cywilnych, kasacja w sprawach karnych, rewizja nadzwyczajna, skarga o wznowienie postępowania, czy też skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego rozstrzygnięcia), wykracza poza ramy „drogi prawnej”, o której mowa w art. 46 ust. 1 ustawy o TK z 1997 r. Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że przyjęcie odmiennego stanowiska, a zatem wprowadzenie – jak postuluje skarżący – wymogu skorzystania z wszystkich tego rodzaju środków przed wniesieniem skargi konstytucyjnej, doprowadziłoby do przedłużania ewentualnego stanu naruszenia prawa konstytucyjnego lub konstytucyjnej wolności na czas nieokreślony, jak też narażałoby skarżących na niepotrzebne koszty.

Trybunał Konstytucyjny nie neguje faktu, że wydanie rozstrzygnięcia na skutek wniesienia nadzwyczajnych środków zaskarżenia może doprowadzić do uchylecia prawomocnego rozstrzygnięcia. Z tego względu, w przypadku wystąpienia z takim środkiem odwoławczym, Trybunał Konstytucyjny zawiesza postępowanie w sprawie skargi konstytucyjnej. Praktyka ta znajduje aktualnie umocowanie w brzmieniu art. 67 ustawy o TK z 2015 r., zgodnie z którym, jeżeli skarżący wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia, Trybunał może zawiesić postępowanie do czasu rozpoznania tego środka.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny uznał za w pełni uzasadnione postanowienie z 2 października 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu analizowanej skardze konstytucyjnej i nie uwzględnił zażalenia złożonego na to postanowienie.